

II курс (література)

Тема: Микола Хвильовий (М. Фітільов). Життєвий та творчий шлях.
Провідна роль у літературному житті 1920-х. Участь у ВАПЛІТЕ.

Народився Микола Хвильовий (Фітільов) 13 грудня 1893 року в с. Тростянець Охтирського повіту на Сумщині. Батьки були вчителями, мали п'ятеро дітей, але на дванадцятому році шлюбного життя розлучились, і майбутньому письменнику ще змалку довелося опікуватись молодшими, допомагати матері виводити в люди менших братів і сестер. У листі до М. Зерова Хвильовий згадував своє дитинство: “ Батько ніколи не говорив по-українськи; зате бабуся не тільки говорила, але й в глухі слобожанські вечори розказувала мені багато казок про домовиків, лісовиків... Од бабусі — українська мова, від батька — народницький “душок“. Дякуючи батькові, я рано прочитав російських класиків, добре ознайомився з Діккенсом, Гюго, Флобером, Гофманом...“. Закінчивши початкову школу, продовжив навчання в гімназії. Після чотирьох років навчання був виключений з гімназії за вільнодумство. Згодом склав іспити екстерном і одержав атестат. З цим багажем знань і пішов у люди. Працював у поміщицьких економіях, на заводах, цегельнях, шахтах Донбасу. Під час Першої світової війни пройшов землями Польщі, Буковини, Румунії. Після демобілізації з царської армії М. Хвильовий — активний учасник революційного руху на боці Української

Народної Республіки, а в 1919 році уже в складі Червоної армії воює з денікінцями. Ставши членом партії більшовиків, гаряче повірив у її декларації і сповнив ними свої перші поетичні спроби. У велику літературу увійшов як поет “робітничої рані“. Разом з В. Сосюрою та М. Йогансенем розпочав нову “еру творчої пролетарської поезії“. За першими віршами в періодичній пресі з'являються друком й окремі твори М. Хвильового: поема “В електричний вік“ (1921), збірки віршів “Молодість“ (1921), “Досвітні симфонії“ (1922). Своїми поемами та віршами здобув славу одного з “найталановитіших пролетарських поетів“ (М. Могилянський). Після виходу в світ першої книги прозових творів “Сині етюди“ (1923) та другої книги “Осінь“ (1923) був названий “основоположником української прози ХХ ст.“ Хвильовий започаткував романтичну течію в літературі, став новатором української прози. Читачі й письменники зустріли твори Хвильового з захопленням, нікого не могла залишити байдужим щира, романтична віра в торжество революційних ідеалів, нещадне заперечення міщанства, пасивності і втоми у настроях і світосприйнятті недавніх героїчних борців революції. Згодом цей оптимістичний струмінь стане предметом гострої критики. У 1925 році М. Хвильовий разом з М. Яловим та О. Досвітнім закладають основи нової літературної організації ВАПЛІТЕ. Вони відстоювали ідею вільного розвитку різноманітних стильових течій без будь-якої дискримінації; найменші спроби спрощення в мистецтві проголошувалися неприйнятними та шкідливими. Центральною постаттю

став Микола Хвильовий і в “Літературній дискусії” 1925—1928 років, відстоюючи необхідність самобутньої української літератури, її орієнтування на європейський і світовий художній рівень. Кинувши в ході дискусії гасло “Геть від Москви!” (у значенні — геть від орієнтації на російську літературну традицію), свої погляди на шляхи розвитку України і її літератури Хвильовий виклав у збірках памфлетів “Камо грядеши” (1925), “Думки проти течії” (1926), у статтях “Апологети писаризму”, “Україна чи Малоросія”. Хвильовий викликав на себе вогонь критики не лише літературних, а й ідеологічних опонентів, посилений значною мірою листом Сталіна до Кагановича, в якому була вказівка боротися “з крайнощами Хвильового в рядах комуністів”. Нападки летіли з усіх сторін. М. Хвильовий, М. Яловий, О. Досвітній пишуть спокутувального листа, аби врятувати ВАПЛІТЕ. Але вже ніщо не могло допомогти. Машина терору і репресій була запущена, і зупинити її не було змоги. М. Хвильового звинувачують у прагненні відірвати українську культуру від російської, протиставити два народи один одному. Почалися репресії, першим з його друзів був заарештований М. Яловий. 1933 рік став фатальним для митця. Українські села відчували голод. Письменник на власні очі побачив голодуючих селян на Полтавщині. М. Хвильовий зробив свій вибір. 13 травня 1933 р. (13 — його улюблене число, 13-ого він народився, 13-ого — закохався) письменник зібрав у себе друзів. На хвилину вийшов у свій кабінет. Пролунав постріл. Його передсмертні послання стали надбанням громадськості лише у 90-х, а тоді, в 1933, вони потрапили в архів. КДБ.

Записок було дві. Перша — улюблениці-пасербиці Любі: “Золотий мій Любисток, пробач мене, моя голубонько сизокрила, за все. Свій нескінчений роман, між іншим, вчора я знищив не тому, що не хотів, щоб він був надрукований, а тому, що треба було себе переконати: знищив — значить знайшов у собі силу волі зробити те, що я сьогодні роблю. Прощай, мій золотий Любисток. Твій батько”.

Друга — друзям. “Арешт Ялового — це розстріл цілої генерації... За що? За те, що були найщирішими комуністами? Нічого не розумію. За генерацію Ялового відповідаю перш за все я, Микола Хвильовий. “Отже“. Як говорить Семенко ... ясно.

Сьогодні прекрасний сонячний день. Як я люблю життя — ви й не уявляєте. Сьогодні 13. Пам'ятаєте, як я був закоханий в це число?”

Записка закінчується словами: “Хай живе комунізм! Хай живе соціалістичне будівництво! Хай живе комуністична партія”.

Тема: «Я(Романтика)» - новела про добро і зло в житті та в душі.

Завдання: прочитати новелу «Я(Романтика)»

Тема: Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і обов'язком.

Аналіз новели «Я (Романтика)»

Ідея твору: вимріяне майбутнє не може наблизити людина з роздвоєним «я», ціною злочину його не побудувати.

Жанр: новела.

Особливості композиції

- пролог (лірико-романтичний зачин), що вводить читача в складний психологічний світ (показана розмова матері з сином напередодні грози);
- три частини — три різні фронтові ситуації, три різні душевні стани героя.

Словник

Амазонянки (амазонки) — у грецькій міфології войовничий народ у Малій Азії та на узбережжі Азовського моря, що складався лише з жінок.

Будда — засновник буддизму Сідхатха Гаутама (632-544 рр. до н.е.).

Версальці — тут у значенні контрреволюціонери, за аналогією до зосереджених у Версалі контрреволюційних військ на чолі з А. Тьєром і М. Мак-Магоном для боротьби проти Паризької комуни 1871 р.

Конфуцій — давньокитайський філософ, педагог і політичний діяч.

Лаотсе (Лао-цзи) Лі Ер (VI-V ст. до н.е.) — китайський мислитель.

Магомет (Мухаммед) — засновник ісламу.

Месія — у релігійному вченні посланець Бога, який здійснить спасіння людства.

Синедріон — рада старійшин, вищий державний орган із політичними й судовими функціями в древній Іудеї. Тут — рада, вищий орган.

Тема: Позакласне читання. Роман «Вальдшнепи»

Завдання: прочитати роман «Вальдшнепи»